

Behandler pasienter fra Kirkens Bymisjon og Røde Kors' helsesenter i Oslo:

Hjelper de svakeste

En Oslostannlege behandler papirløse innvandrere i sin egen privatpraksis. Han gjør det fordi det er det minste han kan gjøre for dem som er aller dårligst stilt i vårt samfunn, sier han.

Mange tusen lever papirløst i Norge. Det kan gjelde ganske mange av dem vi møter på gaten. Det synes ikke utenpå. Foto: Kristin Aksnes.

Tannlegen får henvist pasienter som har henvendt seg til helsesenteret for papirløse immigranter, som ble etablert av Kirkens Bymisjon Oslo og Oslo Røde Kors i oktober i fjor. Senteret tar imot pasienter på et sted sentralt i Oslo, fire timer hver tirsdag kveld. Per i dag har senteret to tannleger å henvise pasienter med tannsmertor til. De skulle gjerne hatt flere.

– Pasientene som kommer til oss kan blant annet konsultere sykepleier, psykolog, fysioterapeut og lege. For å komme til tannlege blir de først undersøkt av lege. Dersom de har tannsmertor og legen ser behovet, blir de henvist videre til tannlegen, forteller helsefaglig ansvarlig ved senteret, Frode Eick, og fortsetter:

– Det er mange som har dårlig tannstatus, og vi ser at behovet for hjelp er stort hos mange av pasientene. I dag henviser vi to til tre pasienter til tannlege hver uke. Ideelt sett skulle vi gjerne hatt flere enn to tannleger å henvise til, slik at det var flere som delte på oppgavene. Jeg tenker at vi i hvert fall burde hatt to til, i tillegg til de to vi har. Tannlegene som tar imot behandler pasientene gratis, mens vi bare kan dekke noe av materialkostnadene. Også med tanke på dette hadde det vært fint for oss å ha flere å spille på, slik at det økonomisk sett ikke blir så stor belastning på hver tannlege.

Når Tidende spør sier Eick at det også helt klart ville være ønskelig å knytte til seg tannleger med spesialistkompetanse, til å ta hånd om de pasientene som trenger mer enn en allmennpraktiker.

Ingen vil leve slik

Den ene tannlegen som i dag tar imot pasienter fra senteret ble rekruttert ved å respondere på en annonse i Tidende. Den andre hadde sett etter en mulighet til å kunne hjelpe prostituerte som le-

ver uten oppholdstillatelse i Oslo, da han kom i kontakt med helsesenteret via sine kontakter:

– Jeg tror ikke det er noen som frivillig velger et liv der de mer eller mindre lever i skjul og i frykt for å bli oppdaget av politi og myndigheter. De kan ikke jobbe og tjene penger eller delta i samfunnet på samme måte som andre. Disse menneskene er hele tiden prisgitt andre og avhengige av hjelp fra andre. Noe av det verste er kanskje at det er en situasjon som ikke har noen mulig løsning eller ende. Hvis det er noen måte jeg kan hjelpe disse menneskene på, gjør jeg det, og som tannlege ser jeg klart at jeg har en mulighet. Jeg kan gi nødvendig tannbehandling til dem som trenger det. Ved det er jeg også med på å frata dem en smerte, som jeg synes de skal slippe å ha i tillegg til alt annet de plages med i sin tilværelse som papirløs innvandrere her i Norge, sier tannlegen som vil være anonym av hensyn til pasientene. Han vil at de skal kunne føle seg trygge på at ingen som ikke vil dem vel skal dukke opp ved eller i nærheten av tannlegepraksisen og vente på dem når de kommer dit.

Han har heller ikke fortalt noen kolleger om denne virksomheten. Han vet at helsesenteret har behov for flere tannleger å henvise til, men vil ikke at noen han snakker med skal føle seg presset.

– De er antagelig klar over at behovet er der, og kan selv ta kontakt med senteret hvis de ønsker det, sier han.

En til tre pasienter i uken

Tannlegen Tidende har møtt tar imot mellom én og tre pasienter i uken. De ringer og avtaler tid, og kommer til hans privatpraksis, akkurat som andre pasienter. De fleste er menn, og alderen varierer fra 16–17 til over 50 år. Noen har levd som papirløse i årevis, enkelte i flere tiår, har de fortalt.

FOTO: KRISTIN AKSHES.

– Hva slags behandling har disse pasientene behov for?

– De kommer fordi de har smerter og dermed har et reelt og akutt behandlingsbehov. Det kan dreie seg om alle former for behandling, for eksempel rotfylling eller ekstraksjon eller behandling i forbindelse med tannkjøtt sykdom.

– Hva gjør du hvis du ser at du ser at pasienten har behov for behandling av spesialist?

– Det har ikke skjedd ennå. Behovet har ikke meldt seg. Hvis og når det skjer vet jeg ikke hva jeg skal gjøre. Jeg har ingen spesialist innenfor noe felt som jeg kan henvise disse pasientene til. Akkurat nå er den eneste muligheten å behandle så godt jeg kan selv. Det gjør jeg også gjerne. Noe av det jeg liker veldig godt med disse pasientene er også at jeg ikke trenger å ta imot betaling. Pengene er noe av det jeg liker minst med jobben min som tannlege. Jeg håper tannhelse snart kommer inn under det generelle trygderefusjonssystemet, slik at vi

slipper å holde på med pasientbetaling på den måten vi gjør i dag.

Uheldig virksomhet?

– Noen vil si at både din og helsesektorens virksomhet bidrar til at folk fortsetter å oppholde seg ulovlig i Norge, og at det er uheldig. Hva tenker du om det?

– Den tankegangen forholder jeg meg ikke til. Jeg ser at samfunnet vårt blir kjøligere og kjøligere. Jeg vil gjerne ha et varmere samfunn og ønsker å bidra i den retningen.

Jeg tenker også at en som er født i Norge og en som er født, for eksempel i Somalia kommer til denne verden med veldig ulikt utgangspunkt, og at det ikke er noen grunn til at han eller hun som er født i Norge tar sine muligheter og sitt lands rikdom som en selvfølge.

Jeg har også en del tanker om hvordan nordmenn ser på og tenker om innvandrere sammenlignet med hva som er fakta. Det viser seg at alle innvandrergupper, når man ser dem iso-

lert land for land, og generasjon for generasjon, også første generasjon, bidrar mer til det norske bruttonasjonalprodukt enn de tar ut i trygdeytelser. Det er altså ikke én eneste innvandrergruppe som ikke bidrar positivt til norsk økonomi. Dette overrasket meg, så det viser seg at jeg også har fordommer. Hva angår kriminalitet er det bare 2,4 prosent av innvandrerne i Norge som er i den statistikken. Det skulle en ikke tro når en ser det bildet som presenteres av mediene.

Når det gjelder politikere, som helt klart vet bedre, men som likevel bevisst desinformerer og skaper inntrykk av at innvandrere er kriminelle og snyltere, kaller jeg det ondskap. Jeg kan ikke forklare det på noen annen måte, sier tannlegen som ikke har andre planer enn å fortsette å behandle papirløse immigranter som blir henvist til hans praksis.

Ellen Beate Dyvi